

Coherende klankbeleving

CRYSTAL CABLE ULTRA NET-, LIJN- EN LUIDSPREKERKABELS

Tijdens mijn interview met Edwin en Gabi van der Kley voor mijn rubriek 'Passie voor muziek', hebben we het naast het merk Siltech (Edwin) natuurlijk ook uitgebreid stilgestaan bij Crystal Cable (Gabi). Het merk is een voortvloeijsel van de continue research die bij het STC (Siltech Technology Center) plaatsvindt en de producten hebben kenmerken en eigenschappen die zeer afwijkend zijn van 99% van overige kabelfabrikanten. Ik moet ruiterlijk toegeven dat ik als één van de zeer weinige recensenten nog nooit naar een Crystal Cable heb geluisterd en dus volledig blanco tegen dit concept kan staan. Interessant zal het vooral worden door een directe vergelijking tussen mijn Siltech Signature kabels en deze 'Ultra' toplijn van Crystal Cable.

Voor de start van Crystal Cable als merk moeten we teruggaan naar 2004 toen er een compleet uitgekristalliseerd kabelconcept klaarlag bestaande uit een zeer dunne geleiderconstructie op basis van een coaxiale opbouw afkomstig uit de luchtvaartindustrie. Bijzonder is dat de geleider (bestaande uit een legering van zilver kristallen met daartussen goud geïnjecteerd) bij Crystal Cable relatief dik is en de isolatie zeer dun. Door het gebruiken van hightech isolatiematerialen als Kapton en Peek kan dit concept ondanks de uiterst geringe diameter toch zeer forse stromen verwerken. Door toepassing van al deze kostbare materialen, de ijzersterke mechanische constructie en natuurlijk niet te vergeten, de zeer geringe dikte, is het Gabi van der Kley gelukt om in slechts enkele jaren de wereld te veroveren en is het merk momenteel verkrijgbaar in maar liefst 41 landen! De kabellijn bestaat voor audio uit momenteel vijf series die oplopen in prijs en prestatie. Het zijn de Piccolo, Micro, Standard, Reference en sinds kort de nieuwe Ultra lijn als absolute top. Verder bestaan er nog verschillende kabels voor video toepassingen. Naast de bijzondere technische eigenschappen, staat voor mij het merk Crystal Cable ook synoniem voor een ijzersterk marketingconcept. Gabi van der Kley initieert op geheel eigen wijze zowel de visuele als de gehoormatige koers van het merk en laat daarbij niets aan het toeval over. Van verpakking en fotografie tot advertentie en beurspresentatie, overal ■■■NEXT

is grondig over nagedacht en de ideeën zijn meer dan origineel. Iets wat bij mij een grote mate aan respect afdwingt. In de dagelijkse praktijk vind je deze graad van perfectie eigenlijk alleen bij de echt grote multinationals zoals Philips, Sony, en Apple. Op kabelgebied is dit nog veel schaarser en komen eigenlijk alleen merken als Nord-Ost en Monster Cable bij mij bovendrijven.

Ultra

De nieuwe Ultra serie is ontstaan naar een idee van Gabi om een werkelijk kabelstatement neer te zetten en de bestaande Crystal Cable grenzen nog verder te verleggen. Zo is de balans tussen de zilveren geleider en het geïnjecteerde goud nog verder verfijnd, wordt er gebruikgemaakt van nieuwe technologie om de metaalkristallen allen eenzelfde kant op te richten en door de speciale opbouw met getwiste geleiders in de volledig gebalanceerde kabel, worden stoorinvloeden volledig opgeheven. Hoewel de kabel met zijn twee getwiste geleiders t.o.v. de eenvoudiger Crystal Cable typen nog steeds rank en slank is, moet gezegd worden dat de uiteindelijke verwerking binnen de audioketen wat minder is. Na het uitpakken uit de

oogstrelend mooie verpakking blijft een enigszins weerbarstige kabel over die ook na het uitrollen en installeren halsstarrig zijn opgerolde vorm weer wil innemen. Dit heeft tot gevolg dat de kabels niet zo mooi recht achter het audiorack hangen als ik feitelijk wel zou willen. Ook al zijn de kabels zeer eenvormig, (zowel de interlinks, speakerkabel als netkabel zijn buiten de connectoren volledig aan elkaar gelijk) door de acryl schijfjes in verschillende maten die rond de kabel zelf zijn bevestigd, kun je herkennen om welk type kabel het gaat. Groot voordeel van de dunne kabels is de enorme flexibiliteit waardoor alles soepeler is aan te sluiten dan mijn eigen dikke Siltech Signature interlinks. Naar mate de jaren vorderen worden er door Crystal Cable steeds meer zelf connectoren en aanverwante specifieke producten ontworpen. Een mooi voorbeeld hiervan zijn naast de cinch verbindingen, de nieuw ontworpen zuiver zilveren spades met rhodium coating voor de luidsprekerkabels terwijl binnenkort ook eigen banaanstekkers op stapel staan. Voor deze test is gebruik gemaakt van de Crystal Cable RCA verbindingen voor de interconnects, WBT banaanstekkers voor de luidsprekerkabels en fraaie Furutech stekkers voor de

netsnoeren. De afwerking en verwerking van alle gebruikte materialen is van grote klasse waarbij de perfectie van het totaalconcept tot in het kleinste detail is doorgevoerd. Erg fraai en gedegen.

Gebruiksgeschiedenis

In een optimale situatie behoren kabels en audioketen één geheel te vormen en het is nogal wat voor een recensent om al zijn kabels te vervangen door één ander merk. Zelf bestaat mijn eigen set uit kabels van verschillende merken en werkingsprincipes (massief, getwist, coaxiale opbouw) die ik in een jarenlange zoektocht heb gevonden en zich inmiddels al vele jaren duurzaam hebben bewezen als totaalcombinatie. Ik weet van iedere verbinding in mijn keten hoe deze op de andere kabels en componenten reageert en ook hoe deze afzonderlijk presteert. Alleen op deze wijze is het mogelijk om andere en nieuwe onderdelen op adequate wijze in te kunnen schalen en op een juiste waarde te schatten en zelfs dan nog ben je afhankelijk van de interactie van het nieuwe onderdeel binnen de set. Hier lees ik eigenlijk nooit wat over maar hier valt of staat alles mee. Velen spreken van een zogenaamde synergie bij gebruik van slechts één kabel-

merk. Natuurlijk schuilt hier een grote kern van waarheid in en valt hier best het nodige voor te zeggen maar gaat mijn inziens in de dagelijkse praktijk slechts maar gedeeltelijk op. Wanneer gekozen wordt voor kabels van één willekeurige fabrikant met voor alle typen kabels één en hetzelfde kabelontwerp, bestaat er het gevaar voor verdubbeling van ongewenste aanwezige eigenschappen. Deze eigenschappen hoeven in principe nog niet eens in de kabels zelf te zitten maar zijn ook aanwezig in ieder audiocomponent! Het één wat minder dan het andere maar het is aanwezig. Omdat ook het perfecte kabelontwerp nog steeds niet bestaat, is de kans sterker aanwezig om bij gebruik van één merk deze 'mindere' eigenschappen op elkaar te stapelen terwijl je met een cocktail van verschillende merken deze juist kunt wegwerken. Maar ah, dit is ook meteen de venijnige angel in mijn eigen theorie want voor het optimaal integreren van verschillende kabels binnen een audioset is (zeer) veel kennis van zaken nodig en beslist een getraind gehoor. Ik vind eigenlijk dat een goede audiodealer hierin zijn extra kennis zou moeten laten gelden, maar de dagelijkse praktijk is helaas anders. Slechts weinigen is het gegeven om dit tot een werkelijk goed einde te brengen. Een ander nadeel is dat er bij (regelmatige) wisseling van componenten, een behoorlijk aantal verschillende kabels voorhanden moet zijn waar men de eigenschappen goed van kent. Enfin, het andere alternatief is dus alle kabels van één merk zoals hier met de Crystal Cable Ultra's. Je weet zeker met Crystal Cable dat alle kabels een gelijke klanksignatuur hebben en als je een passende audioketen samenstelt waarbij de zogenaamde verdubbende eigenschappen geëgaliseerd en geminimaliseerd kunnen worden, kun je ook komen tot een prachtige coherente weergave. Meerdere wegen leiden dus maar weer eens naar Rome.

Luisteren

Uiteraard ben ik mij zeer bewust van de opgerakelde stof die ik in bovenstaande alinea heb losgemaakt. U kunt het er mee eens zijn of niet, maar waar het hier

uiteindelijk om gaat is de gehoormatige werking van de Crystal Cable Ultra kabels. Om te proberen de kabels op hun juiste waarde te schatten is er bewust in de afgelopen periode van veel audio componenten gebruik gemaakt. Zoals luidsprekers van Wilson Benesch, MC-Systems en Martin Logan, versterkers van Classé, DK-Design Group, Marantz en Neukomm en cd-spelers van Meridian, North Star Design, Marantz, Classé en Neukomm. Bekabeling was aanwezig in de vorm van producten van Heavens Gate Audio, NBS, Siltech, JK-Acoustics, Nord-Ost en Kemp Elektroniks. Om meteen op duidelijke wijze kennis te maken met de wereld die Crystal Cable Ultra heet, ben ik zeer voortvarend van start gegaan en heb in één keer alle bekabeling van mijn set vervangen door de Ultra's! Wanneer Joe Jackson met zijn weergaloos opgenomen én gespeelde album *Body & Soul* het nummer *Not Here, Not Now* vertolkt, valt meteen al ontzettend veel informatie te horen. De aspecten die opvallen, vechten allemaal om als eerste genoemd te worden want de weergave van deze Ultra's is zeer verschillend van mijn eigen bekabeling. Wat het sterkst opvalt is de zeer schone en vervormingsarme weer-

gave en de extreem sterke en strakke afbakening van de muzikanten. Klankblokken hangen mooi vrij in de ruimte en er is sprake van een prachtig hoog oplossend vermogen. Een aantal van deze eigenschappen waaronder de kernachtigheid en strakke afbakening ken ik al van mijn eigen massieve JK-Acoustics type III luidsprekerkabels en zijn typerend voor massieve geleiders. Getwistete kabels maken de weergave meestal wat meer diffuus en minder strak afgebakend. Ook duidelijk waarneembaar is de grote interactie tussen de verschillende muzikanten wat mede voortkomt door de zeer lage stoorvloer. Veel luisteraars en recensenten noemen kabels van Crystal Cable absoluut neutraal. Iets waar ik het grotendeels wel mee eens kan zijn maar ik vind het als totaal wel wat kort door de bocht gaan. Net als ieder ander kabelmerk op deze aardbol, heeft ook Crystal Cable wel degelijk een eigen klanksignatuur. Deze afwijking van neutraal valt echter een stuk minder op dan normaal het geval is, omdat het meer een kwestie is van dingen op subtiele wijze weglaten dan extra naar voren laten komen. De Ultra's zijn verfijnde kabels met zeer goede eigenschappen maar in vergelijking tot mijn eigen geperfectioneerde kabel-

cocktail wordt er toch wat ingeleverd op macro dynamiekniveau en dynamische accenten en iets wat moeilijk te omschrijven is maar 'voelbaarheid' is nog het beste woord. Het is soms allemaal net een tikje te beschaafd, te schoon en ietwat te perfect voor mijn gevoel. Ook is na (veel) langer luisteren die sterke afbakening van details en klankblokken weliswaar mooi, maar komt toch ook in absolute zin voor mijn gevoel net iets te geforceerd over en is daardoor net wat minder vanzelfsprekend als mogelijk. In mijn eigen kabelopzet weten bijvoorbeeld de NBS monitor IV netkabels net een vleugje extra diffusietijd in mijn basisketen aan te brengen, zorgt de JK-Acoustics type III voor kernachtigheid en mooie focussering en de Siltech Signature Forbes lake voor body, klankkleuren, vloeiendheid en een grote stage. Volgende cd is misschien wel het beste album van Harpist Andreas Vollenweider, genaamd Cosmopoly. Deze cd kent invloeden uit de hele wereld, heeft veel interessante gastartiesten zoals onder andere Bobby McFerrin en is bovendien prachtig opgenomen. Alle sterke eigenschappen van de Ultra kabels komen hierin duidelijk naar voren. De sterke afbakening van instrumenten zodat alles zeer goed doorluisterbaar blijft, het hoge oplossen vermogen zodat geen ingespeelde partij ten onder gaat en er sprake is van een zinderende akoestische belevens. Bij omschakeling naar mijn referentiekabels

wijkt het gehele geluidsbeeld voor naam een stapje naar achteren. Wordt de ruimtelijkheid in alle dimensies wat vergroot en de weergave wat warmer, vloeiender en (voor mijn oren) natuurlijker neergezet. Groot verschil is ook de interpretatie van laagweergave. De combinatie van Siltech Signature, JK-Acoustics en NBS laat bij de cd Quiet Letters van de Scandinavische groep Bliss een prachtig natuurlijk laag horen met indrukwekkende fundamentele slagkracht. Bij vergelijking met de Ultra's verminderd deze fysieke weergave een duidelijke stap zonder ook maar slank te worden en wordt het volumineuze wat ingeleverd ten gunste van wat meer kernachtigheid en puntigheid. Ik kan mij dus goed voorstellen dat mensen met laagproblemen baat kunnen hebben bij gebruik van deze Crystal Cable loot. En de synergie? Nu, die is inderdaad duidelijk aanwezig maar er valt het volgende over op te merken. Na de volledige set Ultra's te hebben beluisterd sluit ik weer een aantal dagen mijn eigen kabelset aan. Hierna begin ik opnieuw met Crystal Cable in mijn set in te passen maar nu niet als geheel maar per kabel. Ook nu komen de sterke eigenschappen van de Ultra's zoals coherentie, vervormingsvrijheid en afbakening/focussering ook in deze situatie duidelijk naar voren, ze worden met iedere extra aangesloten Ultra kabel verder opgevoerd. Dit heeft voordelen maar ook enkele nadelen. Afhankelijk van de

keten moet worden opgelet dat men hier niet te ver in doorschiet en alles goed in balans blijft. Bij de ene keten gaat zo'n complete kabelopbouw van één merk uitstekend, terwijl bij een andere set al na één kabel het plafond is bereikt en de set uit balans raakt. Qua timbre en textuur zijn de kabels stuk voor stuk en als totaal uitstekend en ze behoren hierin beslist tot de topklasse. Knap is ook dat alle geteste kabel categorieën (interlink, luidspreker- en netkabel) volstrekt hetzelfde weten te presteren. Of je nu de interlink, luidspreker- of netkabel inzet, steeds valt dezelfde klanksignatuur op welke indien gewenst als totaalconcept nog uitgesprokener word.

Conclusie

Het pad wat Gabi van der Kley in 2004 is ingeslagen is zo gek nog niet gebleken. Een dunne, eigenzinnige én vrouwvriendelijke kabel van hoge kwaliteit. De Ultra's zijn een uitstekend ontworpen concept met een materiaalopbouw en filosofie die mij prima zijn bevallen. De kabels zijn verregaand neutraal maar kennen toch een eigen klanksignatuur in de vorm van een strak, open en afgebakend geluidsbeeld wat eerder een tikje aan de slanke kant is als voluptueus. Naar mate u meer kabels zult inzetten zullen bovenstaande eigenschappen steeds verder op de voorgrond treden. Past dit in uw eigen visie van geluidsweergave dan heeft u één van de meest homogene en coherente kabels in handen die er te koop zijn. Een echt Nederlands product nota bene en een sterk staaltje Hollands glorie waar we met zijn allen terecht trots op mogen zijn.

Tekst & Fotografie: Werner Cro

PRIJZEN

CRYSTALCONNECT ULTRA INTERLINK, 100 CM MET RCA	€ 2.499,-
CRYSTALSPEAK ULTRA LUIDSPREKERKABEL, 2 X 300 CM MET WBT BANAANSTEEKKERS	€ 7.049,-
CRYSTALPOWER ULTRA NETKABEL, 100 CM	€ 1.750,-

CRYSTAL CABLE
TEL: 026-353 9045
E-MAIL: INFO@CRYSTALCABLE.COM
WWW.CRYSTALCABLE.COM